

פ ר ט י כ ל מ ט' כ"א/2

מישיבת ועדת הכלכלה.

בירושלים, יום ג', יד' בסיון תש"ז-30.5.50

נוכחים חברי הועדה: היו"ר מ. בדר.
מ. ארס.
ש. גורן.
פ. בדנשטיין.
א. חושי.
ש. לביא.
ח. לנדו.
א. מזור.
צ. יהודה.
ה. פורדר.

מוזמנים: שר האספקה והקיצוב - ד"ר ד. יוסף.

על סדר היום: דיון על סקירת שר האספקה והקיצוב.

הישיבה נפתחה בשעה 12.05

היו"ר מ. בדר: טרפ בנוא של שר האספקה לישיבה, עלינו לדון בענין שהוא לא רק מאד בלתי נעים אלא גם מאד לא טוב: בישיבתנו מיום אתמול, חזר השד בדבריו ואמר - ואנחנו קבלנו את זאת - שהדיון שיתקיים הוא דיון פנימי, וכי הדברים שנמסרים בישיבה אינם צריכים להתפרסם. החברים קבלו את זאת כדבר המובן מאליו, וכאשר חברי הועדה הוטרדו על-ידי עתונאים בדבר אינפורמציה, הם הפנו אותם אלי. הסברתי להם שאנחנו נמצאים באמצע הדיון, וכי הענינים אינם ניתנים לפרסום, אבל אני אמסור להם קומוניקאט - וגם מסרתי לעתונאים קומוניקאט - מטעם הועדה.

בכל זאת עובדה היא, שעתון אחד - "הבוקר" - פרסם פרטים על הישיבה. יכולות לעלות בעצם שתי טענות: טענה ראשונה, - חברים הבטיחו לא למסור פרטים, ובכל זאת נתגלו פרטים; טענה שניה לגבי מי מסר, אם הוא אחד מחברי הועדה לכלכלה - מדוע מסר דברים בלתי נכונים.

אלמלא ידעתי שהענין הזה קשור בהרבה ועדות - כפי שהוסבר לי היום, כאשר פניתי במטרה לברר את הענין - אילו היה זה רק מקרה שלנו, היה אולי מספיק לחזור על אזהרה חסודה לחברים. אבל היות וסמעתי שהדבר תלוי בהרבה ועדות, נשאלת השאלה, אם אנחנו לא צריכים להיות היוזמים לדריסת חקירה מענין זה; כי הדבר עלול לשתק את פעולת הועדה לכלכלה.

אנחנו נמצאים בקוסי מפויים; הקוסי הוא בזה, שאין אנו צמודים כמו ועדת הכספים, למשל, לתקציב, ואם הסר רוצה בכך או לא - הוא מוכרח לכוא בפני ועדת הכספים. אנחנו איננו צמודים למקרים בקשר עם כל מערכת החוקים; ועל כן, אם הסדים יראו בנו - מלבד כל היתר - גם צינור להעברת ידיעות הנמסרות לנו, לידיעת הקהל, לפני שמחליטים על מסירת ידיעות כאלה - הרי הם יכולים למלא את פיהם מים בטעה שהם מופיעים לפנינו. במצב כזה, תיתקל טענתנו - שיקחו בחשבון

היו"ר מ. בדר:

את קיומה של ועדתנו - באפטיה גמורה, ואז נהיה אמנם בבחינת "קלוב" יפה לויכוחים, אולם לא נוכל לקחת בידינו את הכוח שאנו מחוייבים לקחת, אם אנו רוצים להשפיע על הממשלה, ואם אנו רוצים להשפיע על דעת-הקהל ועל הכנסת.

אני מבקש את החברים, להחליף דעות בקצרה בענין זה: מה לעשות בנקודה זו. דר' פודר, למשל, הציע לי היום, שנפנה ונבקש חקירה בענין זה: כיצד קרה הדבר, שדברים שנמסרו באופן סודי יצאו מכתלי הועדה החוצה, לאחר שכולנו הסכמנו שאין לפרסמם.

א. מזור: ראיתי היום במקרה את סר האספקה, והוא מאד מרענן. ברצוני לציין שהענין הזה קיים בהרבה ועדות. ישנו מצב כזה: באים עתונאים ומבקשים אינפורמציה, ואני מסרב וטוען שלא היה שום דבר. אם אחר-כך בכל-זאת חבר אחר, כן מוסר, באים העתונאים וטוענים כי שקרתי להם, וזהו מצב בלתי נעים. אם מחליטים על משהו, מוכרחים לקיימו; או שאין מחליטים.

אני חושב שאין תועלת בועדת חקירה. לדעתי, על היושב-ראש לבקש בתחילת הישיבה מכל אחד מן החברים, להתחייב שלא לספור את הדברים.

היו"ר מ. בדר: לו היה מצב כזה, שמישהו היה קם ואומר שהוא מסר את הדברים היות וזה לא חייב

אותו - אז היה הדבר בסדר.

א. חוסי: ישנם כאן שני דברים לא טובים: (א) שנמסרו הדברים למרות שכולם הסכימו לא למסור; (ב) ישנו מצב שחלק מחברי הועדה נמצא במצב לא נוח; פנו אלי שני עתונאים - של "דבר" ושל "הדור", ולטניהם אמרתי כי נתקבלה החלטה שלא למסור כל פרטים. הם פנו אחרי-כן ליושב-ראש, והוא מסר לידיהם את הקומפוניקאט שהוציא בסם הועדה.

הדבר הזה מוכרח להיפסק. אני מציע שנערוך חקירה; אנחנו צריכים לפנות ליושב-ראש הכנסת ולוועדת הכנסת ולבקש שתפתח חקירה בענין זה, כיצד "הבוקר" קבל את הידיעות וכיצד הוא פרסם אותן.

אם יימסך המצב הזה, יימנע שרי הממשלה מלדבר פה גלויות, וגם חלק מחברי הועדה לא יוכל לדבר גלויות - לאור העובדה שהדברים יתפרסמו אחר-כך בפימבי, ועדות הכנסת הוקמו לסם כך, סיהיה אפשר לדון בהם בעניינים שאין אפשרות להביאם בפני הפליינגס.

ה. פודר: אני תומך בהצעת יושב-ראש הועדה, וברצוני להוסיף ולומר מה נראה בעיני כחומר ביותר. פה לא מדובר רק על ענין פורמאלי. אינני רואה אפשרות לפתח את עבודת הועדה בצורה כזו. דוקא מסום כך אני חושב, שלא מדובר פה על ענין פורמאלי, כי-אם על פרסומים נגד האינטרסים של המדינה. אינני מעוניין לעכב כאשר המדובר הוא בעניינים קטנים, ואינני מדבר גם על זה שאני, למשל, וגם אנא חוסי, מופיעים בעיני העתונאים במי שאינם יודעים מאומה. אני מדבר על כך, שעבודת הפרלמנט לא תתכן אם מוסרים ידיעות בניגוד לאינטרסים של המדינה - ואין כל הבדל אם בענייני כלכלה, כשטח הבטחון וכדומה.

אם הפרלמנט רוצה לסמור על עמדתו, הוא חייב לעשות דבר-מה, ולכן אני תומך בהצעה לפנות לוועדת הכנסת ולדרוש חקירה בענין זה.

פ. ברנסטיין:
אני תוסך בהחלט בהצעה של חקירה. הצד
הסטטיסטי של הענין הוא כמובן מעניין,
כי אני כבר השתתפתי בארץ בהחלטות בהרבה מקרים, וכאשר החקירה הביאה
לידי תוצאות. אני רוצה לומר דבר מה, וביחוד לאחר מה שהופיע ב"הבוקר" -
שאני אמנם אינני אחראי לו - אבל בכל זאת יש לי קטרים אתו.

באו אלי עשרות עתונאים, ולא סאלו אותי:
מה היה סם; אלא אמרו: האם נכון הדבר שכך וכך דברו? אני פסוט עניתי
להם, שאני אינני מוסר. מתוך כך הבנתי שהיו ידיעות מסויימות בחוגי
העתונאים, וכפי הנראה אמרו להם סם ישנה התרגשות גדולה ויש ידיעות
כאלה וכאלה. אם כך הוא הדבר - יש לחקור את זאת.

ח. לנדו:
ברור לי שיש צורך בחקירה יסודית במקרה
זה, וכי הדבר מעמיד חברים רבים במצב
בלתי נעים. אתמול בסעה עטר בלילה בא אלי עתונאי, וכבר אז ידע לסאול
בדבר 3/2 מיליון. אני יעצתי לו שלא ידפיס את זה, כי הוא ייכשל בכך.
אנחנו, במקרה זה, נמצאים קצת במצב נוח, כי אנחנו יכולים להודיע
סידיעה זו בדוייה מיוחדת וכי איננה מתאימה למציאות. אבל זהו רק מקרה,
כי העתון עלול היה למסור את הידיעה הנכונה. הדבר היה בשבילם נבחינת
טנטציה. לא טוב כאשר מסתננות ידיעות, כי אז נמצאים חברים מסויימים
במצב לא נוח.

אבל אני חושב, שלגופו של ענין - בוועדת
הכספים למסל, -בה הדיונים הם כמעט תמיד סודיים, כמעט ולא נסתננו עד
כה ידיעות. על כן, אני חושב שדרושה חקירה בענין זה.

ד"ר ד. יוסף:
כל מה שהועדה תעשה - הרי זה מענינה.
אתם יכולים להחליט על כירור; אבל אני
מצטער לומר, שאני רואה בזאת - הפלת
אמונים. אני אמרתי בפירוש, שאני מדבר באיש המדבר לפני הועדה הכלכלית,
וכי הדברים הם סודיים; אני הדגטתי את הדבר.

אני יכול לומר: או שאינני בא לוועדה;
ואם אני כבר בא - הרי עלי להתייחס בכבוד אל חברי הועדה ולהסביר להם
את הענין כפי שהוא; כי אין חברי הועדה מעונינים בסיחת-רעים סתם.
חברי הועדה רוצים לסמוע דברים מסטיים, ואני רוצה להביאם בפניהם בכל
גילוי הלב, ולא עלה הדבר על דעתי; אבל מסום מה הזהרתי אותם.

קיים חוק בענין זה - וכבר אמרתי זאת פעם
לשר המספטים - בדבר סודות רסמיים. לאחר שהודעתי לחברי הועדה כי החומר
סודי, הרי זה נעשה סוד של המסטלה, וכל עתון המדפיס אותו עובר עבירה
פלילית. אני חושב שהגיע הזמן לנקוט בפעולה מספטית נגד עתונים המדפיסים
סודיים, כי אז הם יחדלו סכך. ישלמו פעם 500 לירות קנס, ועוד פעם 500
לירות קנס - ואני לא מדבר כבר על מאסר, סגם הוא אפשרי - ואז יחדלו.
בכל-אופן אני מעיר את תסומת-לבכם לזה שהחוק הזה קיים, ולפי דעתי -
יש להסתמט בו.

אני סודיע לכם, שלצערי הרב, הנוסח של
דברי בוועדה - כמו שכבר אמר החבר אבא חוסי - יהיה מותנה במידת היכולת
לסמוך על כך, שכל המדובר כאן לא יצא החוצה, בכדי שלא אהיה נאלץ לדבר
באופן כללי טאד. במצב זה, לא אהיה מוכן למסור דברים, שלפי דעתי עלולים
להזיק לכלכלה שלנו - במקרה שהם בכל-זאת יתפרסמו.
אפשר להביא אותה ההצעה, ואני כמובן אבוא
ואדבר; אבל מה שאדבר - זה יהיה תלוי במידת נסחונני שאפשר באמת לדבר
באופן חפסי לפני הועדה, וללא פל חססות.

היתה ס. בדו:
אני חושב שהועדה לכלכלה ככלל, התנהגה בסדר
בסוד. ההוכחה לכך היא, שבכל העתונות - מלבד
בעתון "הבוקר" - הופיעה נוסחה אחת. למען שלא יופיע דבר-מה אחר ולא
יתחילו לסחוט ידיעות מחברי הועדה, הודעתי לעתונאים שהדיון הוא סודי

היו"ר ס. בדר:

ואסור לפרסמו, כי אנו ממשיכים בדיון ואני מוכן לתת להם "סטטיסטיקס" בכתב, ורק אותו מותר לפרסם. ואמנם נתתי את ההודעה בכתב, והיא נתפרסמה בכל העתונות - אם בטלמות ואם בקיצור.

קרה העניין ב"הבוקר", ורוב הועדה תובע לחקור את הדבר, ואנחנו נפנה את זאת ליו"ב-ראש ועדת הכנסת. בקשר לתביעת העתון למספט, אני חושב שאין ועדת הכלכלה יכולה לעשות זאת, אלא המסטלה.

ד"ר ד. יוסף:
טר האספקה והקיצוב.

אתם יכולים לפנות לטר המספטים.

היו"ר ס. בדר:

אני מוכן לברר זאת עם טר המספטים.

צ. יהודה:
אני מציע ארבע הצעות: קודם-כל אני מציע, סיוסב-ראש ועדת הכלכלה ימסור בתחילת ישיבת מליאת הכנסת, כי ההודעה הנכונה היא זו שנמסרה באופן רשמי לעתונות, וכי האינפורמציה שנדפסה ב"הבוקר" איננה נכונה. דבר זה צריך להיות ברור וקולע.

אני מצטרף לדעה, שצריך לקיים חקירה. יש לפנות לוועדת הכנסת, שתבחר בוועדה קטנה לחקירת הדבר הזה.

אני מציע שנתבע סיוסב-ראש הכנסת לקיים פגישה עם עורכי העתונים, ולהסביר להם את הדין בקשר לכל הידיעות מן הועדות המחייבות סודיות, ולהזהירם מפני פרסום הדברים. הדבר נוגע לעורכים, כי נכוחם לפסול ידיעות או להדפיסן, ולכן יש להזהיר אותם.

אני חושב שנכון הוא, כי ענין זה יכול לחזור טוב וטוב. למעשה רק מקרה הוא שדוקא אנחנו דנים פה בסאלה זו, כי כל ועדה היתה יכולה לדון בה. מטעם זה הייתי מציע שחברי הועדה יחוו את דעתם, בקשר לצעדים המספטיים שיש לנקוט בהם במקרה כזה. על יסוד חוות-דעת זו עלינו לייפות את ידי יוסב-ראש של הועדה, לנהל מסא-וסתן עם טר המספטים.

הצעת-הסיכום של חבר הכנסת צ. יהודה נתקבלה.

ד"ר ד. יוסף:
טר האספקה והקיצוב.
למעשה, גם הנוסח הפורמאלי אינו בדיוק הנוסח שלי. אבל בכל-אופן אם זה נמסר - זה נמסר. אני לא אמרתי שאין יסוד לעצבנות; אלא, שהיא לא מועילה. אני לא רוצה להסלות כאן. אפשר היה למצוא נוסח מתאים יותר.

היו"ר ס. בדר:
אני שקלתי כל סלה וסלה.

אנחנו חוזרים עתה לויכוח על עצם הענין.

ה. פורדר:
אני בעד ההצעה לפרסם קומוניקט בקשר לענינים העוסדים על סדר היום, באשר המדובר הוא בטאלות חסובות שהעתונים צריכים לקבל אינפורמציה בקשר אליהן. סיטה זו הונהגה בוועדת הכספים, ואני מציע שהדבר יונהג גם בוועדה שלנו, כי קשה להגיד, שאנחנו החברים הפשוטים, איננו יודעים כלום.

פ. ברנסטיין:
אני אומר, שאסור לי למסור,

ה. פורדר: אומר כמה הערות בקשר להרצאת ד"ר יוסף. אני מצטער מאד על העזרה שקבל הסר מצד "הבוקר". היה בדעתי לבקר כמה עניינים, ואני מבין שעכשיו - לאחר הסקרה הזו - הדבר הרבה יותר קשה.

אני מבין את מצבו של הסר בקומפלקס הזה, שהוא קשה מאד, כאשר הוא באמת תלוי במידה רבה במסדר האוצר. יש לי בסיון מה בטוח זה, ואני יודע שקשה להזמין ולדאוג לאספקה כאשר מישהו אינו יכול לסלם. ולכן אציין כמה דברים, בסילוב ביזורת גם כנגד האוצר.

אני בכל-זאת צריך לומר, כי התפורר אצלי ספק בקשר לסיטה בכללה. אם קיימת ועדה כלכלית, ואם ישנה תכנית כזו - אשר אני עוד לא מכיר אותה עד היום, אבל הביגותי מדברי סר האספקה סקיימת בעולם איזוף תכנית - מחובת הועדה לחוות דעה על עצם התכנית, ואני מצטער על הסיטה שלפיה שמענו על כך בפעם הראשונה לאחר המעשה. אני מוכן לומר לטר, סקיימת אפטרות כזו, כטועדה של הכנסת תהיה מוכנה לעזור לו. אנחנו יכולים, דרך מסל, לומר לטר האוצר כי בדקנו את התכנית לאימפורט ולמזון בתור דוגמא, ואנחנו מסוכנעים שאינה מספיקה. אינני רוצה להיכנס עכשיו לויכוח עם סר לבדו, אבל אני מוכן לתאר לעצמי שיש פה מקום לעזרת הועדה לטר האספקה והקיצוב, וכי הסר מוכן לקבל עזרה כזו.

אמרתי כבר שלפי דעתי הסיטה לקוייה. נדמה לי שהכרחי: א) שתהיה תכנית יסודית ותכנית אלטרנטיבית; את התכנית המינימאלית האלטרנטיבית צריך סר האספקה לסטור, ולא לוותר עליה. על-כל פנים, לא יכול להיות מצב כזה. אני מבין שקרה אסון עם איזה אחת, אבל אם חס-וחלילה יקרו מקרים נוספים כאלה, נצטרך לסגור את כל בתי-החרושת. אני בעד זה, שתהיה תכנית יסודית.

אני מציע לטר האספקה וגם לאוצר, שבטעה שהם מדברים על תכנון, הם צריכים לדעת על קיום תכנית. אני יודע סקיימת תכנית, ואני מבקש מטר האספקה לומר לנו מה תכנה, - אפילו לאחר הנסיון של יום אתמול. אני אומר שהכרחית גם איזוף תכנית אלטרנטיבית, וטר האספקה מחוייב לעמוד עליה.

לא צריך להיות מצב כזה - ואינני סופס כרגע אם צודק אבא חוסי, אשר הגישה שלו היתה יותר פסימית, או אם צדק סר האספקה. אני מקווה שצדק סר האספקה. על כל פנים, לא יכול להיות מצב כזה שהדבר יאטר באופן פתאומי, כפי ששמענו אתמול.

אינני רוצה להוסיף, שלפי דעתי, למסל, כל שאלת עידוד הסקעות הון נכצאת בסכנה, אם לא יהיה לאדם המסקיע בטחון מסויים. בגלל סיבות רבות, לא כל-כך קל להניע את ההוצאים בגולה סייסקיעו כספם בארץ, ואחת הסיבות היא, התעמולה הטובה הזו. אלא לפי דעתי, עלינו לסקול את העניינים כמו שהם. אם אדם עומד להסקיע סכום מסויים, די גדול, למפעל תעשייתי, צריך להיות לו הבטחון שהוא יוכל להמטיך בעבודתו. אם נקבל את הדרישה הזו באופן רציני, עלינו לא רק לדאוג לחוק מתאים וטוב, אלא גם לתת לו איזה תוכן.

לא אדבר על כל שאלות היסוד, וברצוני להעיר הערה אחת בעניין היצוא וחסיבות הבעייה הזו. נכון הדבר שגם בין חוגי בעלי התעשייה, עוד לא חדרה ההכרה בחסיבותו של היצוא. הדבר הוא אולי טבעי, כי הסוק המקומי הוא יותר נוח. אנחנו, כאגסים האחראים במקצת למסק, צריכים להביך בלי כל פטרה דבר זה: או שיעלה בידינו לעשות דבר מה; או שלא יהיה בינינו ויכוח בעוד שנתיים.

אם נכון הדבר, אני דורש סני תיקונים. אין מקריות בטוח הזה. אני מבין שבעניין זה לא יכול לבוא איזה נוסח מתמטי, אבל כמו שיש אצלנו התאמצות בטוח החקלאות, צריך להיות אותו דבר גם בטוח התעשייה.

ואני מוסיף ואומר - ואני חושב שהטר מוכן לקבל זאת - שלפי דעתי, לא המסדר שלו יכול לספל בטאלות כאלה, אלא צריך לקום למטרה זו מסדר מיוחד. תפקיד סר האספקה הוא, לדאוג לאספקה ולקיצוב;

ה. פוררד:

אבל פה ניצבת לפנינו אחת השאלות היותר חשובות למסחר הארץ - ואני עור ארשה לעצמי לדבר על כך בפלינום - ולא יכול להיות מצב כזה, כשאין המוסד המתאים לביצוע הדבר.

דברתי על מקריות, ואני מוכן לתת כמה חוגמאות. מדברי השר הבינתי, שהוא חושב שמאד צורך הדבר, לתת הקלות על-ידי אשראי. אם זה נכון - ואני מחייב את הדבר הזה - צריך להיות ברור מה הם תנאי האשראי. אני בעד זה שתונהג קצת יותר שיטתיות בענין זה. לא יכול להיות, שמישהו שפל בענין במקרה, משום שחסר לו חומר זה או אחר. אנחנו איננו יכולים להביט רק על צרכיה של איזו חברה. אם אנו נוכחים לדעת שאיננו יכולים לשלם בזמן הקרוב את ההפרש הזה במאזן התשלומים, על הממשלה לבסס איזו תכנית פעולה, עם אשראי ועם סלווה.

ברצוני לשאול את השר, אם ישנו מקרה אחד, או הוכחה אחת בנוגע לשוק השחור במלטה. אני מקווה שידוע לפחות מקרה אחד, כי לא אוכל לתאר לעצמי שכל-כך קשה לבדוק את המצב בשטח זה. השוק הוא מצומצם ויודעים מי קבל את המלטה. העיקר הוא, שתיעשה איזו שהיא בדיקה ביחס לדבר הזה.

לפני שבוע ימים נתפרסמו בכל העתונות הודעות בדבר הגדלות והוספות בשטח המזון. אני הייתי שמח לשמוע מ"ר יוסף שאין בכוננתו...

ח. לנדו: השר אמנם רמז בועד-הפועל על כך, ומכאן באו כל הידיעות.

ה. פוררד: אני רוצה לסמוע מפי השר, מהו המצב לאמיתו. אינני מדבר על שינויים קטנים, אבל היה פרסום ידיעה, כאילו אנו עומדים לפני שינוי יסודי.

ברצוני לסמוע מפי השר האספקה, לכמה חדשים יש לנו מזון. אני מדבר על המצרכים היסודיים - חיטה, בשר. האם עלה בידי השר לסמוד על רזרבה מסוימת, למרות המצב הקשה. תנאי סוקדם לכל, בשטח זה הוא, שיהיו ברזרבה מצרכים ל-3-4 חדשים; ידוע לי היטב שזהו דבר קשה מאד לאור המצב המסחרי הכללי, אבל על-כל פנים זוהי נקודה חשובה מאד.

שאלה נוספת; ברצוני לדעת מהו הסידור הקיים כיום בין הממשלה לבין הצבא בקשר לאספקת המצרכים. האם הצבא מקבל אותם מן הממשלה, או שקיימת אספקה משלו.

ס. ארם: ברצוני לפתוח בקשר לתכנית לשנת 1950, בצדד ההקצבה שניתנת על-ידי משרד האוצר. אילו היה משרד האוצר בא ואומר כי יש ברשותו כך וכך דביזים, וכי יש ברשותו כך וכך לירות, ובמסגרת הזו אנחנו עומדים בפני שתי בעיות: כיצד להבטיח מצרכי מזון, וכיצד להבטיח אמצעי יצוא. אילו היו באים ואומרים לנו, כי הנה זוהי תכניתו של משרד האספקה והקיצוב, וכי עלינו לבדוק אותה ולנסות לעוץ עצה, לקבוע את הקו - ואינני יודע אם אני יכול להתחייב על כך - אבל לכל הפחות תהיה לפנינו תמונה של המצב במשך השנה. אילו היה כן, היה יותר קל בשבילנו, לקבוע את קווי האספקה והקיצוב.

הנה אנחנו נעמוד בפני בעייה אכזרית של מצרכי מזון ואמצעי יצוא, ודבר אחד מוכרח לבוא על חשבון משהו. לא נוכל לעמוד בפני צרכי האספקה באופן מספק, של מצרכי מזון מצד אחד, ואמצעי יצוא מאידך. אילו הייתה בפנינו התמונה הזו, הייתי מקבל את הקיצוץ האכזרי של מצרכי מזון. בארץ-ישראל, על אף הכל, אין התושבים רעבים. יש ארצות בהן מהדקים את החבורה במשך שנים, באשר יודעים כי דבר זה מכוון להגברת אמצעי היצוא. אבל ברגע שאין התכנית הזו, איננו יכולים להציע את קו הפעולה הדרוש.

ס. ארם:

אילו הובאה בפנינו התמונה הנ"ל, היינו יכולים לבוא ולומר שנקט במצרכי מזון; אבל בדבר השני אי-אפשר לקטף. מכיון שהדבר לא הובא בפנינו, כל שיחתנו זו היא רק בבחינת טרי-טריח. אנחנו חומרים שאנו יכולים לעזור למשרד האספקה והקיצוב, בהנחה שאנחנו יכולים לומר שלא נגלה עצבות. אבל מדבר זה - הענין לא יסתנה.

לענין הקד: - אילו היתה בפנינו התמונה, היינו יכולים לבדוק את הצעת אבא חוסי, בקשר לתביעתו על מכסות לתעשייה ליצוא; כלומר, כל מפעל יהיה קטור למכסה ויהיה עליו למלאותה.

למעשה, אילו היה אבא חוסי רוצה להרחיק לכת, היה צריך להגיד -- ואני הייתי יכול לחשוך בו, שהוא מגיע בזאת לתכנית היחידה האפשרית - כי יש צורך בתכנון מסקטי - וזהו גם הפרינציפ של סעלין מברסטה הכלכלה של ארצות הברית והעסקים. במסגרת זו רוצים לדעת מה תהיה תפוקת בית-החרושת; דבר זה חשוב מאד, ואז אין צורך להיות כפורים, כי יש אפשרות לדעת מה יתן בית-החרושת זה וזה במשך השנה. אפשר גם להבטיח אז פרמיות.

אבל, אבא חוסי בא ומציע חסול המפעלים שאינם דנטבייליים, אם אינם יכולים להחזיק מעמד, או במסגרת המחירים שיקבעו למוצריהם, או במסגרת חמרי הגלם שיוקצבו עבורם. הצעתו היא שתכנון יגרום לחיזוקם, ודבר זה יחייב את הממשלה לבוא ולומר שאין צורך להעביר את המפעלים ואת העובדים שאינם יכולים להחזיק מעמד.

א. חוסי: לפני שנה היתה בוועדה זו, ובארץ כולה, צעקה גדולה בקשר לענין השוקולדה. הענין הסתדר למעשה יפה מאד. אנחנו אובלים קצת פחות שוקולדה, הפועלים עובדים וכולנו נסאדנו בחיים.

ס. ארם: יש ראשית כל לצאת ממעגל הסנסציות, ולדעת מה ילד יום.

אני מבין את הקשר שבין משרד האוצר לבין משרד הסחור ותעשייה. אבל למעשה, אם נגזר עלינו שלא יהיה לנו מיניס-טריין סיוח, הרי משרד האספקה והקיצוב אינו יכול להיות גם משרד המסחר והתעשייה. שאלתי את השר, אם ירו שלטת גם בענינים של חיפוש דרכים להרחבת התעשייה; כך, על כל פנים, היתה צריך להיות.

אתן דוגמא אחת: שר האספקה והקיצוב אמר לנו שישנו מחסור בפחים, אם נקטף בדביזים, נקטף גם - אולם התעשייה תסדוק. אני יודע שאין פחים בארץ, וכי קיים מחסור במצרך הזה. שאלתי אתמול את אבא חוסי, אם אלומיניום יכול לסמס כתחליף לפח או לא; ואם אפשר למצוא את הדרכים לתפוקת אלומיניום ואם הדבר קטור באספקת חשמל ודל. אומרים שיש משהו בנצבת סיינות ועתו על כך, ורואג לחיפוש דרכים בכדי ליצור בעצמנו מה שאנו יכולים?

שר האספקה יכול לומר: ישנו פיקוח, ואם אין כסף אינו רואה אפשרות לחפש ידלים אחרות. אבל הוועדה הכלכלית הישיבת לתת דעתה, אם יש דרכים כדי למצוא את חמרי הגלם כאן.

אקח ענין שלש דוגמאות, של מה שקוראים אספקה. חבר "דורות" כתב ב"דבר", ומעלה במאמרו את השאלה, אם הבשר שלמענו אנו נהרגים ומקציבים דביזים אי-אפשר ליצור כאן - הוא קורא לדבר הזה בשם: "טשק לבשר", ויש לו כמה הצעות מעשיות בקשר לכך. הוא מסיים את מאמרו במלים: "אף פרוטה אחת במטבע זר לא תוסקע בעדך הזה; מטקע שהוא יגדל בלי מזון מרוכז". הוא מנטיח שתוך שנה וחצי - ובלי כל דביזים - נוכל לבצע את התכנית. שאלתי בקשר לכך היא: מה חוקר את הדבר הזה? לפעמים מוצעות הצעות שדנות - ולאן דוקא של

ס. ארם:

דילטונטים - אלא של אנשים סומחים. שאלתי היא: מי בודק את ההצעות האלו, והאם יש לענין הזה תקנה להתגשם?

טר פרוור שאל לבסוף דבריו שאלה מאד עדינה - בענין הסוק השחור במלט. גם בקטר לכך נמצא בידי קטע מעתון הסייף למפלגה המגינה על המטלה, ובו כתוב: "מחיר המלט בסוק השחור הוא פלוס 80% מהמחיר הקצוב; מחיר הברזל בסוק השחור הוא פלוס 100-120% מן המחיר הקבוע." ובעל המאמר שואל: היכן הפיקוח?

המאמר פורסם ב"דבר", וכותבו הוא גן-עטר; מסרד האספקה אינו יכול לעבור על דברי האיט.

ד"ר ד. יוסף: זה לא המאמר הראשון שהוא כותב, אשר סר האספקה והקיצוב. אין לו כל יסוד.

ס. ארם: הקהל הרחב קורא את הדברים. למעשה מאשים כותב המאמר את מסרד האספקה בחיפוי על מעשה פלילי. הוא טוען שהדבר נתון להסדר. עובדה היא שאין תובעים לדין אנשים מסוג זה.

א. חוסי: בטח זה לא היה עד עכשיו פיקוח וקיצוב.

ס. ארם: מה שאתה אומר, נותן אחלי יסוד לאסמה ההסדרה ביותר. הסר הסביר באיזה מצב של מתיחות אנו נמצאים; בשאלת המלט.

ד"ר ד. יוסף: אבל מאימתי? מקודם לא היה צורך בפיקוח, כי היה די מלט. מנהיגים פיקוח כאשר יש סחסור.

ס. ארם: ברור דבר אחד: ישנו מסחור במלט, וישנו מסחור בברזל. אתמול עמדת על כך שצריך לתבוע אפילו פריוריטי מסויימת. אם כך - איזהו יי חכם הרואה את הנולד; ואני טוען שאספר היה לראות את הגברת תנועת הבנין.

כמדומני שאנחנו יכולים לסכם לעצמנו - בשולי הדברים שאמר הסר - כי אנו חייבים לראות בפנינו תכנית לסנה שלמה; מה הן הבעיות המהעוררות בקשר לתכנית זו, ורק אז תוכל ועדת הכלכלה לשבת ולדון בענין זה. עלינו לדעת שקיצוץ יתר יעזור להגברת היצוא. דבר זה קשור כאילו גם במסרד השני, המסרד למסחר ותעסיה, ניס לדעת מהו המצב בטח התעסיה.

אני סביע שתכנית זו תובא לפנינו בכדי שנוכל להסלים את ידיעתנו הכלכלית - גם כמה שנעשה במסרד למסחר ותעסיה - ורק אחר-כך נוכל לדון לגופו של ענין.

ס. ארם: בראשית דברי ברצוני לנגוע בשאלת המחלוקת - באיזה אופן אפשר על-ידי קיצוץ במוצרי תעסיה בארץ, להקפיע על היצוא. ברור שיש בנקודה זו חילוקי-דעות, וזוהי אמנם אחת מנקודות התורפה המססיות ביותר.

אני רואה שתי אפשרויות כיצד להספיע על היצוא, באמצעות המסרד: א) על-ידי זה שאני בא ואומר למפעל: כאשר אתה תרכוש לך דביזים, תקבל גם המהי גלם; ב) על-ידי קיצוץ אפשרויות המכירה של מוצרי המפעל, בארץ גופא. הרבה יותר קל למכור את התוצרת בארץ מאשר לחפש סווקים בחוץ-לארץ. אני זוכר את ענין הסוקולדה. שר האספקה אמר לנו שעל-ידי הקיצוץ יאלצו המפעלים לחפש לעצמם סווקים. והם אמנם מצאו אותם.

ד. אונא:

אני חושב שצריך ללכת בשתי הדרכים גם יחד: גם לקבוע את המכסה המותרת למכירה בארץ, וגם - על סמך המכירות בחו"ל והשגת דביזים - להבטיח את חמרי הגלם.

ציינתי כבר שכאן לפנינו ענין חשוב ביותר בשביל הפוליטיקה של עבודתנו. מובן שענין קביעת היקף המכירה בארץ דורש קיצוב נוסף, והשאלה איננה בה פשוטה; אבל אני סבור שהיא עומדת בצורה זו, כפי שאמר אתמול שר האספקה. כי, אם אני קובע קיצוב, אני מוכרח גם להבטיח את כל האספקה. אני יודע כי בחוץ-לארץ, למשל, אמרו: יש לנו אפשרויות כאלה, וניתן רק מה שיש לנו. בשטח זה אין המצב דומה לקיצוב המזון. כאשר אני אומר שיונהג קיצוב בשטח זה, אני מוכרח להבטיח גם את התוצאות; על-כן, החטש לכלול מצרכים כאלה במסגרת הקיצוב אינו כל-כך חסור במקום זה.

ד"ר יוסף דבר על הקשיים הבין-מסרדיים המתעוררים לפעמים, ביחס לעניני בטחון, חקלאות, שאלת הצנורות וכן הלאה. האם קיים - או, אם לא קיים - האם ישנו קוטי מסויים להקים איזה שהוא גורם אשר יבטיח את התיאום בין המסרדים הנתיים, בשאלות אלה?

ד"ר ד. יוסף: ישנו גורם כזה, והדברים נקבעים; אבל לאחר שהדברים נקבעו, לא שמו לב למה טקבעו. בתחילת הסנה יושבים באי-כוח כל המסרדים עם מסרד האוצר, וקובעים את תכנית הפעולה ביניהם.

ד. אונא: שר האספקה הזכיר את שאלת המסרדים במספט אחד, אבל לא מסר פרטים, הייתי מבקש את הסדר למסרד לנו, מה מצב האספקה של המספוא, כיצד הדברים התפתחו ומה הם המיכונים לעתיד. אני יודע שישנם קשיים בשטח זה. בענף הלול, למשל, לא שטרנו על קביעת המסגרת, וישנם משקים לא מעטים שעברו עליה וגרמו לקשיים. אבל גם בלעדי זאת, שמעתי מכמה מקומות על קשיי האספקה בשטח זה, והייתי מבקש לקבל אינפורמציה על כך.

מה השפעת חבילות המזון על כל מצב התזונה? היתה תקופה שהדבר גרם להתסדרות גדולה, אולם היא פחתה בינתיים. נדמה לי שזהו גורם לגמרי לא מבוטל בכל המסגרת של אספקת המזון. שאלתי היא: האם יש למסרד האספקה תמונה, כיצד דבר זה תופיע וכיצד הוא גורם לאי-סדריון, לשוק שחור ולכל המסרד הזה, הנמצא מחוץ לפיקוח?

שאלת חמרי בניין מקומיים: - מידי פעם בפעם מתעוררת השאלה, באיזו מידה אפשר להשתחרר מן התלות בשטח זה, על ידי ביצול חמרי בניין מקומיים. בזמן המלחמה העולמית השנייה היתה תקופה בה התקטנו מאוד להטיג חמרי בניין, והמחלקת הטכנית של הסוכנות היהודית שיפלה בענין זה, והדברים אף הגיעו לשלבים מעשיים. נראה לי שכיום, כדאי לדון טוב בפרובלימות אלה. אני יודע למשל, שהסכניון בחיפה, מטפל בענין זה. הסכניון פנה אלינו בקשר לבנייה מחימר וחיונה דעת - מתוך נסיונותיה - כי אפשר להגיע לבנייה שאיננה נופלת בחזקת מן הבנייה הרגילה. אינני יודע עד כמה יש באמת סיפול מזורז בהצעות אלו, או שהדבר נעשה דרך-אגב.

שאלו כבר נוערה, מה ביחס לקיצוב של דלק. היה פעם קיצוב של דלק, והדבר יעזב. נראה לי שזהו גורם חשוב מאד ביחס לשאלת הדביזים, והייתי רוצה לדעת מדוע אין מנהיגים - באיזה אופן שהוא - קיצוב בשטח זה.

א. חוסי: אני רוצה להוסיף במקורה זו: האם לא הגורם הפיסקאלי הוא שהשפיע על ביטולו של קיצוב הדלק?

ושאלה נוספת: ד"ר יוסף דבר על שאלת הדבישות והעצבנות של הצבור, בכל הענינים, ואשר גורמת במידה ידועה

א. חושי:

לכל הקשויים. נדמה לי שאפשר היה להספיע בכל-זאת במידת מה, אילו המשרד היה דואג יותר לסידורים נאותים, לפורטום קבוע של הדברים. אמנם, יכנול להיות שהדבר יהפוך לחרב-פיות; אם המצב קשה, והדברים יפורסמו - הדבר יכול דווקא לגרום לקשויים. אבל עם הדבר ייעשה בקביעות והפרסומים ירכסו לעצמם את אסון הציבור, הדבר יכשור להתגבר על מצבים קשים ועל עצבנות הציבור.

ט. גורן:

אני חושב שהדיון בוועדה צריך לתת ביטוי להרגשה הכללית שיסנה בציבור - וההרגשה בציבור היא הרבה יותר קשה מכפי שהיא מתבטאת כאן. יש הרוממים, כי אנחנו עומדים לפני קטסטרופה איזו שהיא, ואני רוצה להגיד לכם: נדעת הצבור הולכת ומתבססת דעה, שאיננה יודעת אם הלינו יכולים להציג אותה לפני שנה. לפני שנה עוד לא יכולנו להעמיד באורה מאד דרסטית את השאלה: קליטה, - חמאה, או תותחים. אצלנו אפשר להגיד: בטר, או חמרי גלם. אני חושב שהציבור נוטה כיום יותר לפתרון כזה, ונדמה לי שהשאלה גם איננה כפי שמעמיד אותה החבר אדם, שהנה לבוא סר האוצר ויאמר: הנה, זה יש לי. סר האוצר שלנו נמצא במצב מסונה מאד, וגם את זאת אינו יכול להגיד. בקופה, אין לו כלום בעצם; העבודה איננה מתחילה בזה שכבר נמצא משהו ביד. עבודתנו ההתיישבותית בכלל, לא נעשתה על בסיס כזה, כפי שבעל עסק טוב היה עושה זאת; אנחנו לא פונקנו ללכת בדרך זו. גם סר האוצר בתחילת השנה, אין לו אותם 100 המיליון במסנע זר בכדי שיוכל לבוא למשרדים השונים ולומר להם שהם יכולים לבנות את צרכיהם על סני-סליס של הסכום הזה. האמת היא, שגם שני-סליס אלה שהוא קיצץ מ-100 המיליון והוריד את הסכום ל-60-75 מיליון, גם דבר זה נעשה על-ידי העברה של הבנסות בצורות טובות, אשר המדינה אולי תביע אליהם, - אבל הן לא היו בתחילת השנה. הטר לא יכול היה לבוא למשרדים ולנקוב מספר מסויים. כפי הנראה, איננו יכולים לעבוד לפי תכנית.

תכום הכסף הדרוש איננו נמצא מלכתחילה

בידי סר האוצר, והוא מתלבט קשות - איפה להסיג את הדביזים האלה. הוא מסעה כי יליח להסיג כמות כזו וכזו במסך השנה, בינתיים חלים איחורים. עלינו לדעת את המסדיה שאנו דנים בה, ואת המצב בו אנו נמצאים.

אני בכלל חושב שטוב שהשאלה הועלתה בכנסת

על-ידי חבר הכנסת גלורמן, וגם אבא חושי דבר עליה; אל נדמה את עצמנו. סחוץ לצמצום-מה בתפריט - אורח חיינו לא גתמנה; להיפך - הוא עלה.

הייתי באנגליה בסוף שנת 1946, לאחר

הנצחון הגדול, וראיתי את הצמצום בכל. הרחובות היו סוארים עד כדי 25% בלבד, והלונות הראוה לא הוראו כלל; הוטל פיקוח על התאורה בחדרים. כל זה נעשה בכדי להסוך דלק, למרות שאוצרות פחם נמצאים באנגליה גופא. כאשר לא היה דלק, ידעו האנגלים להסתבל למצב הזה.

כאשר אדבר בכנסת, אזכיר לחבר הכנסת שנה

את נבואתו בקטר לתפריט שלנו. הוא ביבא לנו, שבעבור שנה נחיה כולנו לסלדים. לעת עתה כולנו חיים לפי תפריטו של ד"ר ינסף, מבלי לקנות מאומה בשוק השחור, וגם אני וגם חבר הכנסת שנה לא הפכנו לסלודים. גם נבואתו לגבי ילדינו לא נתקיימה. אני זוכר יפה את האוסו של חבר הכנסת שנה, ועוד אדבר על כך במליאה.

גם ביתר הליכות חיינו איננו חיים כאילר

נמצאנו במלחמה הרבה יותר קשה, מן שאנגליה נמצאה בה בשנת 1946. הייתי שם במשך כמה שבועות וראיתי כיצד חי העם הזה, כיצד הוא לבוש בגדים ישנים ומטולאים. כסובן שכאשר הדבר ניתן לי, גם אני רוצה חליפה נאה, אבל כאשר הדבר אינו ניתן - אלך גם החליפה מטולאה.

יש פה שאלה נוספת, ואני מפנה בקטר לכך

את טענתי כלפי המסילה: בעצם, התעשייה שלנו מלכתחילה, לא היתה נבזיה על יצוא. עלינו להתאים את התעשייה ליצוא, כי אין לנו בעצם תעשייה ליצוא עד-עכשיו.

ס. גורן:

אם תקחו את המטילטיקה בדבר היצוא שלנו מן הטנה טעברה, תמצאו סכום של 10 1/2-11 מיליון לירות מתפוזים ויהלומים, ו-200 אלף לירות, טונות. הוציאו את תרכיזי עצי-הדר, עצי הדר ויהלומים, ואותו סכום של 200-300 אלף ל"י הוא הוא היצוא של התעשייה שלנו. כלומר: התעשייה שלנו מלכתחילה, איננה בנויה על יצוא, ונוח לה להיות בנוייה לצרכי השוק המקומי, כי זהו השוק הכי נוח בעולם - וגם לתעשיות המפותחות ביותר. אמריקה ותעשייתה, לכל אורך החיים שלה, בנוייה על כך - שהיא בעצמה הינה הצרכן העיקרי של מוצרי תעשייתה.

כאשר מדברים על יצוא, אני מתאר לעצמי שיש לנו הרבה דברים שהיינו יכולים לייצא למטרה זו. בעל התעשייה בעצמו, אינו יודע לאיזה מוצר ימצא שווקים בחוץ-לארץ. באנגליה למשל, מרכיבים לאוטובוסים מסמסים כמצרך לאקספורט. גם לפו יש בארץ קואופרטיב כמו "הארגון", ואנחנו לא ספלנו בדבר בכלל.

אני יודע כמו כן, שהיה אימפורט גדול של תיקינות מאנגליה. אינני יודע אם תעשיית המתכת שלנו לא היה באפשרותה לייצר מצרך זה.

ד"ר ד. יוסף: אולי תקח דוגמא אחרת: זה כמה חדשים סאני מתלבט בטאלה, אם לתת לעירית תל-אביב רשיון ליבוא רהיטים בסביל בתי-ספר בסווי של 800 אלף ל"י, מאיטליה. אני סומר עץ למטרה זו ועומד על כך בכל תוקף, שהעבודה תיעשה בארץ, אבל המחירים כאן גבוהים פי חמש מאשר באיטליה, ואני נמצא במצב קשה. מצד אחד אינני רוצה לתת את הרשיון, ומצד שני - כיצד אני יכול לסרב, בתנאים האלו? המחיר בארץ גבוה בכל - גם בשכר וגם בפריזון.

ס. גורן: מצד הממשלה צריכה לבוא הדרכת המפעלים בטטח זה, והדרכה זו איננה כרגע.

ברצוני לעמוד על טאלה נוספת, הטייכת לסר האספקה והקיצוב. יש לנו פה בארץ תעשייה של הוצאת דיבת-הארץ-רעה, בעולם. זוהי תעשייה מיוחדת, הפועלת בגטרון רב. יש לי קשר עם יהודים אמריקאיים, הנאים ומסקיעים כספים בארץ, וידוע לי כי עד עכשיו היו נפוצות שתי נוסחאות בקשר לכך: מקודם הייתה נפוצה נוסחה אשר קראה ליהודים להסקיע כסף, והם באו הנה בכונים; לעומת זאת הם יודעים גם שיהודי אינו יכול להקים בית-חדושת בארץ, אם אינו נעשה שותף ל"סולל-בונה". עובדה היא שבנתניה, למשל, מוקמים כמה מפעלים גם בלי שותפות זו, ומתברר שעוזרים להם לא-פחות מאשר ל"סולל-בונה".

נוסחה כזו אפשר לחזים רק אם נביא את היהודי ארצה, נביאו לנתניה ונבקש את סר בן-עמי לומר בפירוש אם מפריעים לד בפעולתו.

בזמן האחרון נוספה נוסחה חדשה, נוסחה של הפלייה בחלוקת חמרי גלם. גם זוהי הוצאת דיבת-הארץ-רעה. אינני יודע אם הדבר נעשה מתוך כוונות פטריוטיות, או שעושים זאת חבלנים. סמענו אתמול דברים כאלה ספי אחד מחברי הכנסת במליאה, אולם הוא לא הביא אף עובדה אחת. הוא בא ומספר: אומרים; ישנן סמולנות; מספרים; מדברים - ואז אינך יכול לקרוא אותו לדין; אולם כאשר אתה מבקש ממנו עובדות - אף עובדה אחת אין בידו. אבל כלפי חוץ זה מספיק. הוא דורס חקירה של ועדה פרלמנטרית, למרות שאין לו אף עובדה אחת, והעניין הזה נעשה! חובת הממשלה היא להודיע על עמדתה היא בטאלה זו.

אני מייצג את התחבורה הקואופרטיבית. לתחבורה הקואופרטיבית יש מוסד אספקה מטלה, הקיים זה 16 שנה. זוהי חברה לאספקה עצמית, הצורכת 40% של הצמיגים המובאים ארצן במסך שנה. בשנת 1949 קבלנו רק 7%. פניתי לשר התחבורה ואמרתי לו כי אינני דורס את כל ה-35% ומסתפק - בהתחשב עם הלאץ הגדול - ב-20% או ב-15%. והסר ענה לי: אם אוסיף לך 1% או 2%, הרג הדבר יתפרסם בכל העולם.

ט. גורן:

עובדה היא שתעשיית הוצאת הדיבה פועלת, ועל המסמלה לעשות דבר-מה בכדי להשקיעה, על-ידי שה סתביא דוגמאות המוכיחות את ההיפך הגמור. מה שנעשה כעת, זוהי הרעלת בארות, ואני חושב שהמסמלה וגם סר האספקה חייבים להגיב על הדברים האלה באופן פומבי, בדוגמאות, ולהוכיח שהדבר איננו כך. אסור להרשות את המסכת הרעלת הבארות שלנו - הלא היא היהדות העולם.

היו"ר ס. בדר:

אני מצטער על כך, שבגלל ענין הפרסום בעתון, לא הבאתי בתחילת הישיבה את ההצעה בדבר הגבלת זמן הדיבור של כל חבר לעשרה דגעים. עלינו להצטמצם רק בויכוח לגבי הרצאתו של סר האספקה, לסאול סאלות - עד כמה שהדברים אינם ברורים לנו - ולהציע הצעות.

בהמשך הדיון שלנו יהיה שילוב עניינים.

סחר אנו עומדים לסמוע דין-וחשבון בקשר עם החקלאות - החלק הזה של אספקת המזון - ועל מצב הדברים בהתייבות החושה. מכיון שבהמשך דיוננו נסתמך גם על מה שנשמע מחד, היה רצוי שהסר יסתתף בישיבה. רטומים כרגע לדיבור עוד שנים או שלטה חברים, ואני סוגר בזאת את ההרשמה של נואמים חדשים, בכדי שגם הסר יוכל לענות.

פ. ברנסטיין:

ברצוני להעיר בקשר לסילוב הזה. הנטייה לעזוב את המסגרת של הדיון היא אצלנו בין כה זכה גדולה, ואינני יודע אם זה טוב.

היו"ר ס. בדר:

אתן לך דוגמא: דובר בוועדה על מצב האספקה של המספוא, שאלת קיצוב המזונות קטורה במצב הייצור החקלאי. בקשר לאינורות, למשל, התברר שהם הלכו למסרד החקלאות, ולא חתם כך לדבר מיותר. יש כאן, איפוא, איזה שילוב דברים הבא מעצמו. עלינו לנסות לסכם הצעות, ולהעביר אותן לדיון סופי.

הישיבה נבעלה בטעה 13.30
